

UKJ

= Uudet Kujeet Järjestyksessä?

Ari Ahlqvist

kehittämispäällikkö

Kirjastoverkkopäivät 23.10.2013

Katsauksen sisältö

- UKJ ja sen lyhyt historia
- UKJ-suunnitteluprojektin tavoitteet 2013
- Projektin työtapa
- Valmisteluvaiheen linjaukset nyt
- UKJ:n tiekartta

UKJ = Uusi KirjastoJärjestelmä

- **Lähtökohta:**

kaikilla kirjastosektoreilla järjestelmiä, jotka ovat elinkaarensa päässä

- **Tavoite:**

tarjota verkkopalveluna uuden sukupolven kirjastojärjestelmä, joka sopii kaikkien kirjastosektoreitten käyttöön

UKJ:n lyhyt historia – ja tulevaisuus

Toteutusvaihe 2
Rahoitus auki

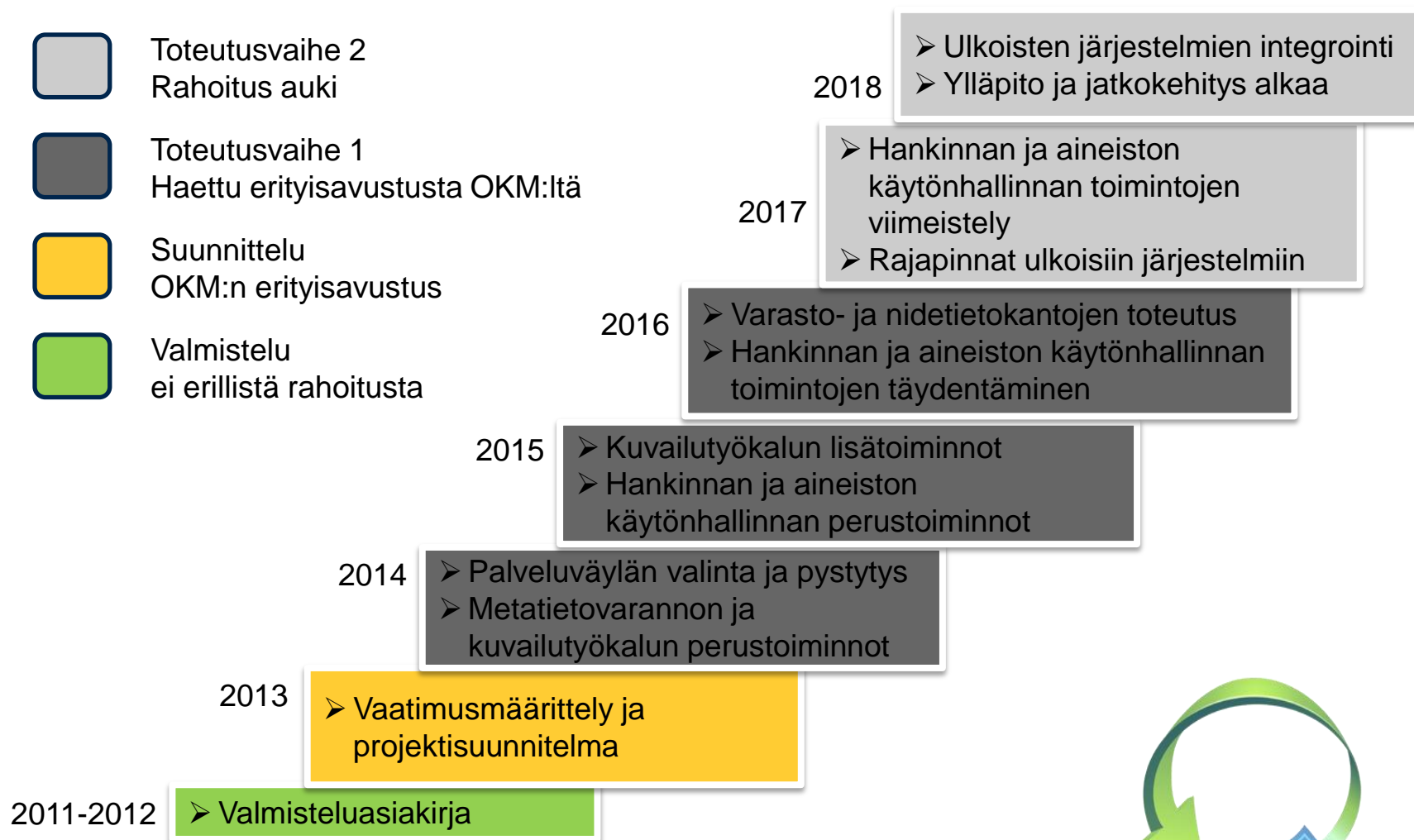
Toteutusvaihe 1
Haettu erityisavustusta OKM:ltä

Suunnittelu
OKM:n erityisavustus

Valmistelu
ei erillistä rahoitusta

Suunnittelun tavoitteet 2013

- Vaatimusmäärittely
  - Pohjana kokonaisarkkitehtuurimalli
- Hankesuunnitelma 2014 – 2018
- Erityisavustushakemusten aikataulun vuoksi laadittiin tiivistetty hankesuunnitelma OKM:lle 14.10.2013
  - Tarkennetaan loppuvuoden aikana

UKJ ja kokonaisarkkitehtuurimalli

Periaatteellinen
taso – MIKSI
MILLÄ EHDOKSILLA

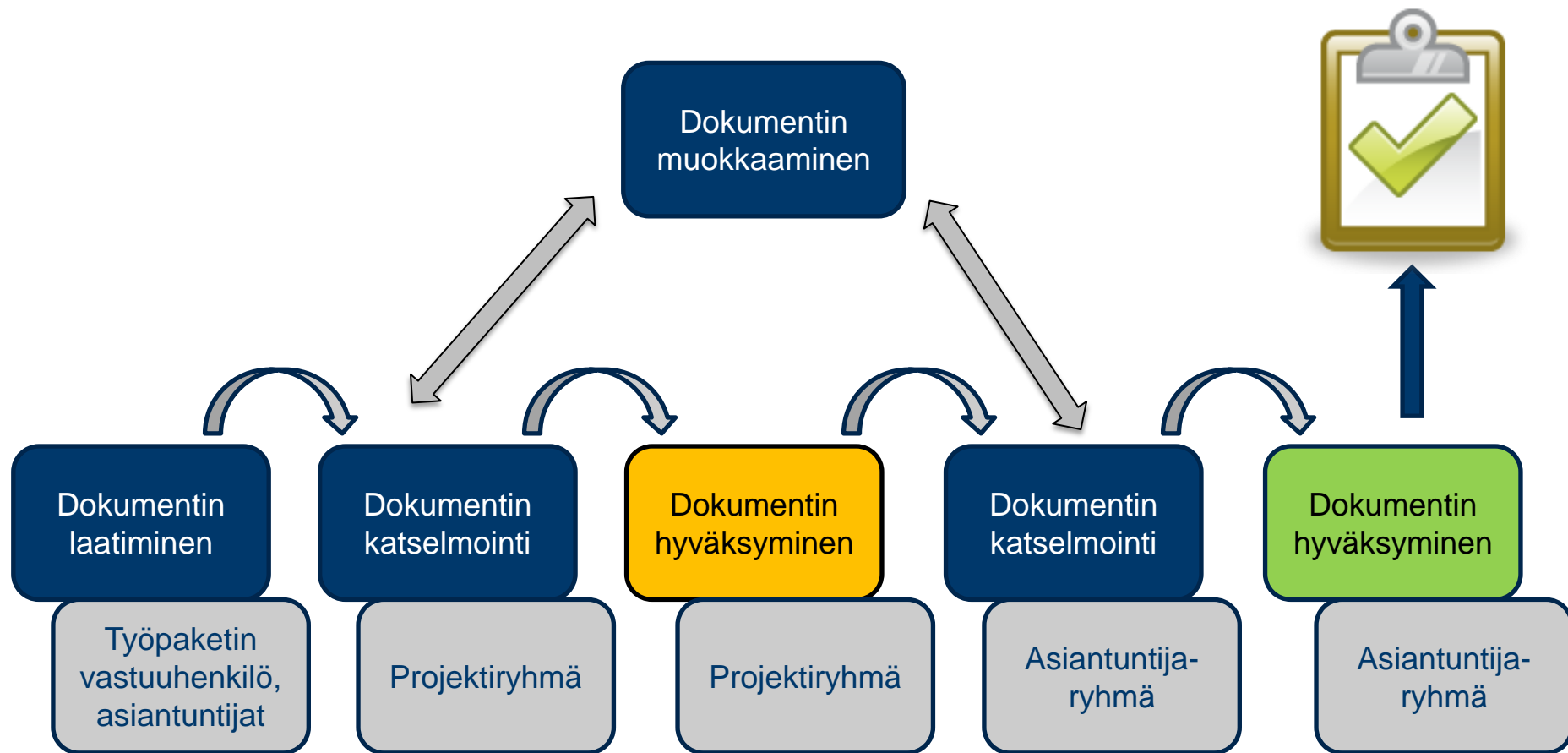
Rajaukset ja reunaehdot
Sidosarkkitehtuurit
Arkkitehtuuriperiaatteet
Tietoturva- ja tietosuojaperiaatteet

	Toiminta- arkkitehtuuri	Tietoarkkitehtuuri	Tietojärjestelmä- arkkitehtuuri	Teknologia- arkkitehtuuri
Käsitteellinen taso - MITÄ	Vaatimusmäärittely - käyttäjätarinat	Käsitteistö, roolit ja tietomallit	Rajapintamäärittelyt Järjestelmä- arkkitehtuuri/ moduulikuvaukset	Teknologia- vaatimukset
Looginen taso - MITEN		Loogiset tietovarannot	Looginen tietojärjestelmä- palveluiden jäsenitys	
Fyysinen taso - MILLÄ		Fyysiset tietovarannot	Järjestelmäsalkku	

Suunnittelutyöstä

- Resurssit
  - Ohjausryhmä, jossa edustukset kaikilta kirjastosektoreilta
  - Projektiryhmä 1 + 5
  - 4 kirjastojen asiantuntijoista muodostettua ryhmää
  - Kansalliskirjaston muut asiantuntijat tukena
- Vaatimusmäärittelyssä työtapana katselmointi
  - Toiminta-arkkitehtuuri käyttäjätarinoiden pohjalta
- Kaikki työ avoimissa wikeissä
  - <https://www.kiwi.fi/display/ukjkuvaus/> - asiantuntijaryhmien osuus
  - <https://www.kiwi.fi/display/ukjsuunnittelu/> - muut dokumentit

Suunnitelmien hyväksymisprosessi

Asiantuntijaryhmät

	Rajapinnat	Aineistojen käytönhallinta	Kuvailu ja kokoelmien hallinta	Hankinta	Yhteensä
Yliopisto	4	4	4	6	18
AMK	2	4	2	2	10
Yleinen	2	3	2	2	9
Erikois	1	3	2	2	8
Yhteis	0	1	0	1	2
Muu	1	0	5	2	8
Yhteensä	10	15	15	15	55

<https://www.kivi.fi/display/ukjsuunnittelu/UKJ-asiantuntijaryhmien+jäsenet>

Vieläkin voi vaikuttaa!

- Kaikki työ avoimissa wikeissä
  - Asiantuntijaryhmien osuus
    - <https://www.kiwi.fi/display/ukjkuvaus/>
  - Katselmointikalenteri:
    - <https://www.kiwi.fi/display/ukjsuunnittelu/Suunnitelmien+katselmointikalenteri>
  - Suunnitteluprojektin työ
    - <https://www.kiwi.fi/display/ukjsuunnittelu/>
  - Hanke-suunnitelma ja rahoitushakemus
<https://www.kiwi.fi/display/ukjsuunnittelu/UKJ-toteutuksen+hankesuunnitelma+ja+rahoitushakemus+2014-2016>
- Kommentointi vapaata!
- Postia saa lähettää!
ukj-posti@helsinki.fi

Valmistelun linjaukset UKJ-työlle

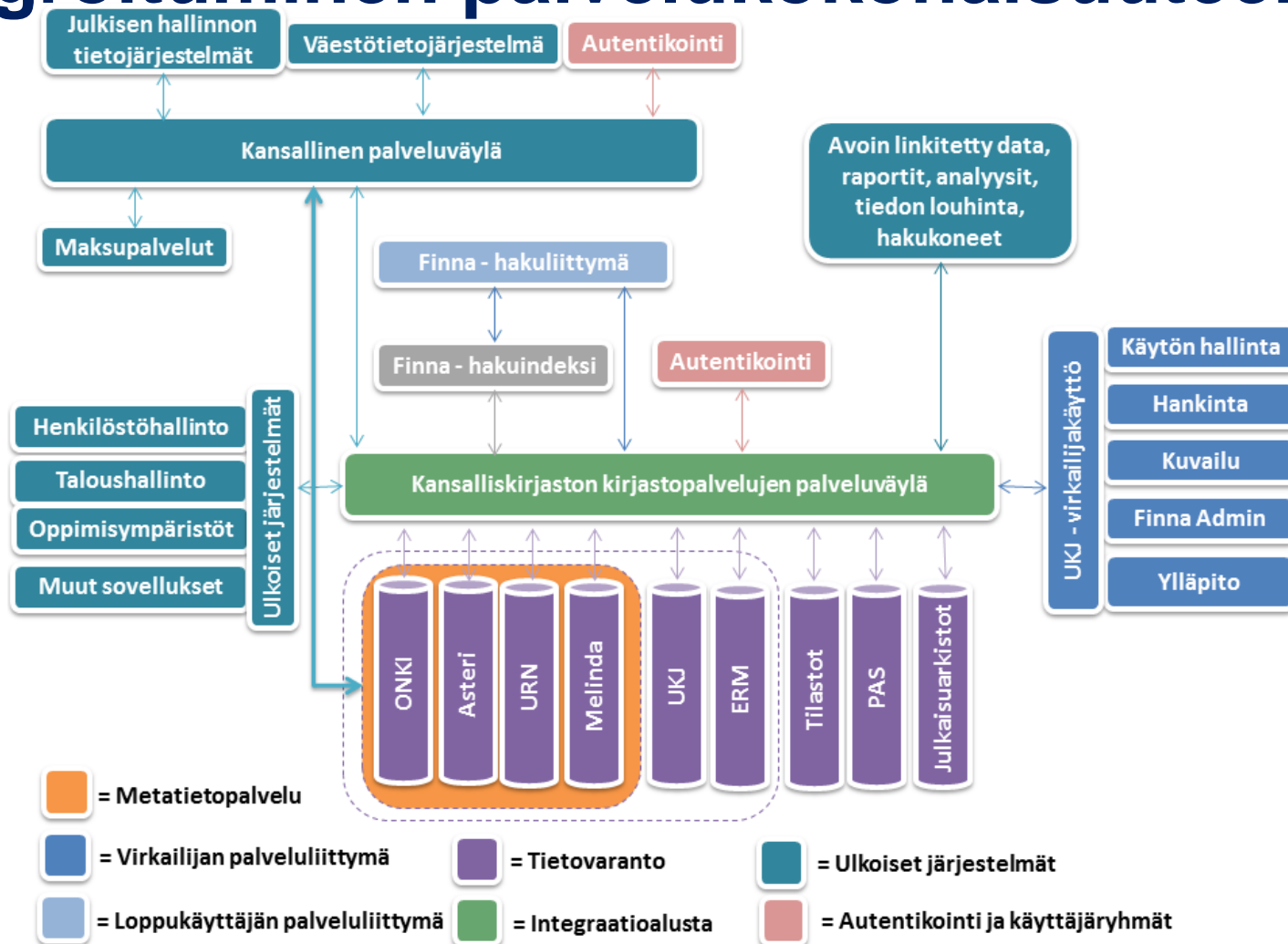
- Avoin lähdekoodi
- Integroituminen muuhun järjestelmäkokonaisuuteen
- Olemassa olevan tiedon hyödyntäminen
- Moduulirakenne
- Kirjastojen yhteistyö
- RDA-kuvailustandardi

Avoin lähdekoodi

- Kuali OLE: <http://www.kuali.org/ole/>
- Libris XL:
<http://www.slideshare.net/geckomarma/presentation-elag-2013>
- Apache ServiceMix: <http://servicemix.apache.org/>

Integroituminen palvelukokonaisuuteen

Kansallinen palveluväylä

- Tiedonvälityskonsepti, jossa eri toimintaympäristöjen palveluiden tarvitsema tieto on saatavilla avoimien rajapintojen yli kaikille tietoa tarvitseville palveluille
  - http://www.vm.fi/vm/fi/04_julkaisut_ja_asiakirjat/03_muut_asiakirjat/20130516Kansal/Kansallinen_palveluvaeylae_-_konsepti_tavoitteet_ja_ratkaisumalli_20130515.pdf
- VM asettanut hankkeen, joka tuottanut palveluväylän viitearkkitehtuurin
  - http://www.vm.fi/vm/fi/04_julkaisut_ja_asiakirjat/03_muut_asiakirjat/20130905Lausun/02_Kansallisen_palveluvaeylaen_viitearkkit_ehtuuri_v0_95.pdf
- Kansallinen palveluarkkitehtuuri -seminaari 4.10.2013:
http://www.vm.fi/vm/fi/04_julkaisut_ja_asiakirjat/03_muut_asiakirjat/20130913Kansal/name.jsp

Olemassa olevan tiedon hyödyntäminen

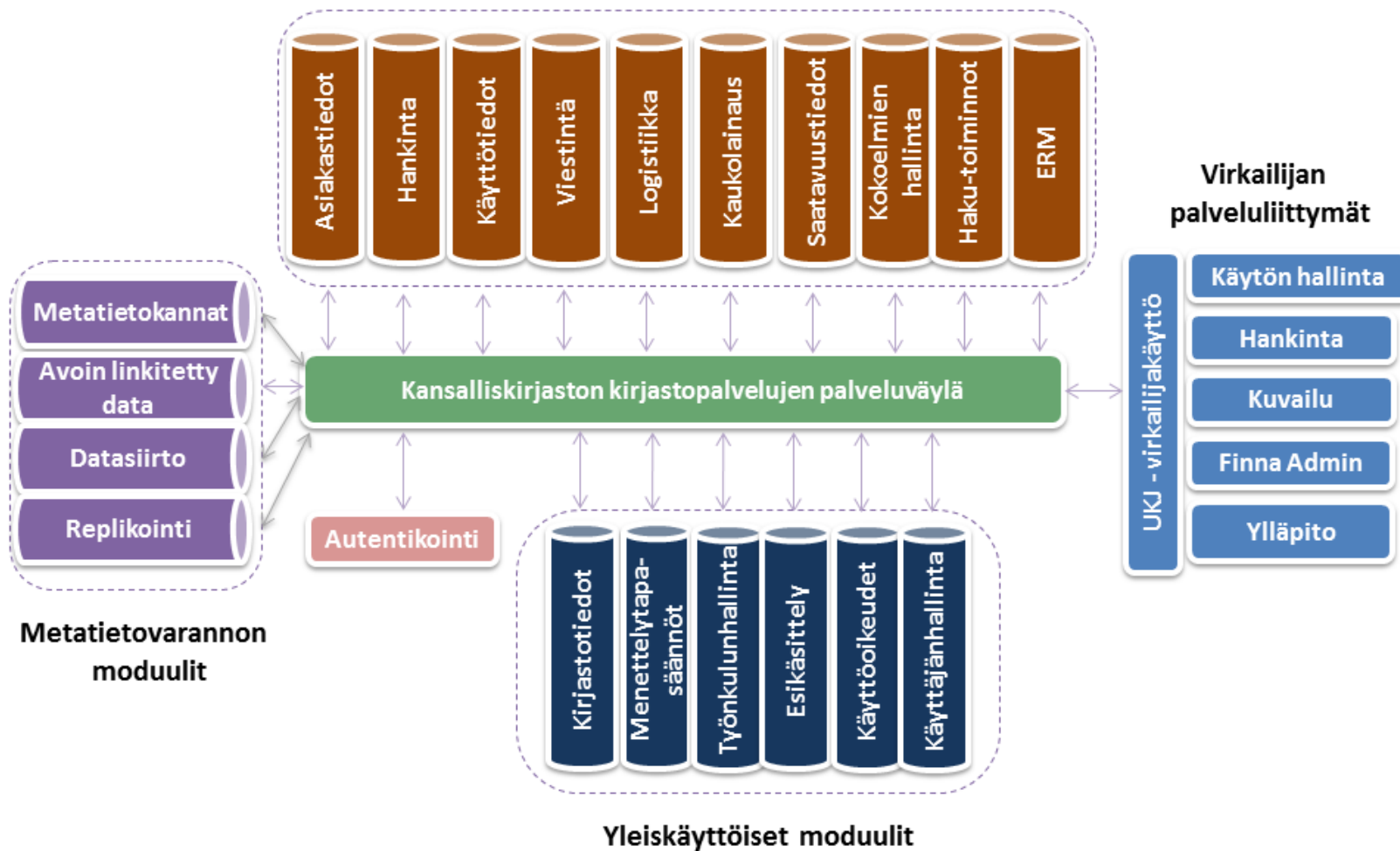

Tiedon yhteiskäyttöisyys

- Ei vain hyödynnetä muualla olevaa tietoja vaan myös jaetaan sitä – palveluväylän kautta!
- Esimerkkejä
  - Yhteinen metatietovaranto ja asiakasrekisteri
  - Väestötietojärjestelmän hyödyntäminen
  - Kirjastojen ja kehysorganisaatioiden muut järjestelmät
  - Kustantajien ja aineiston välittäjien järjestelmät
  - Jne.

Moduulirakenne

Hankinnan ja käytöhallinnan moduulit

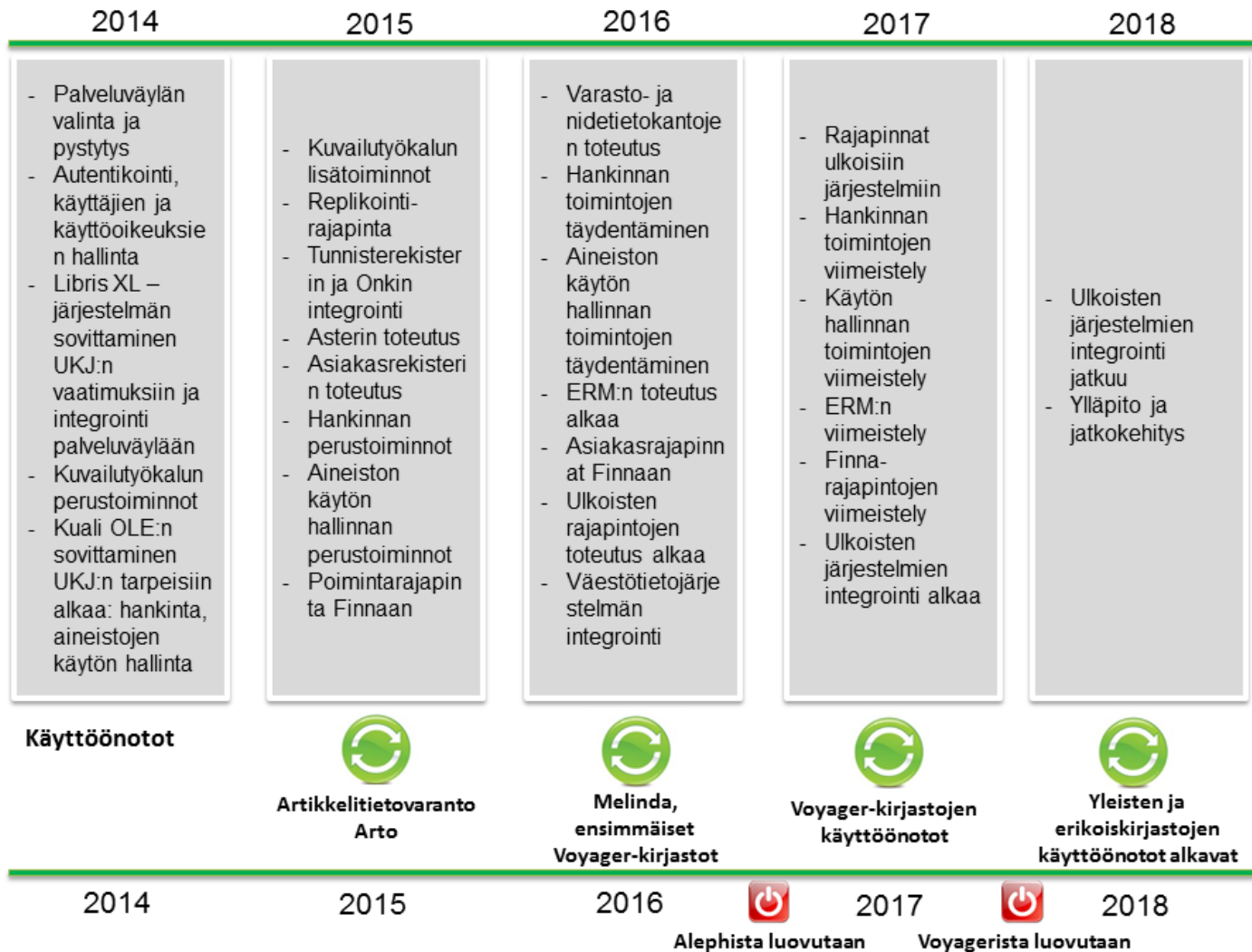
Kirjastojen yhteistyö

- Suunnittelu- ja toteuttamisvaiheissa
  - Ohjausryhmässä edustus kaikilta sektoreilta
  - Asiantuntijaryhmien osallistuminen määrittelyyn ja toteuttamisvaiheen tukemiseen
  - Seminaarit ja muut tilaisuudet
- Tuotantovaihe
  - Yhteiset tietovarannot
  - Asiakkaiden liikkuvuus
  - Aineistojen yhteiskäyttö
  - *Hallinto- ja rahoitusmallit auki*
- Yhteistyö laajentunut
  - Korkeakoulujen IT-johtajat
  - CSC
  - VM

RDA-kuvailustandardi

- Pohja järjestelmän sisäiselle formaattiriippumattomalle tallennusmuodolle
  - Tallennusmuotoa täydennetään tarvittavilla hallinnollisilla ja teknisillä metatiedoilla sekä varastotiedoilla
  - UKJ ottaa vastaan ja luovuttaa metatietoja useissa formaateissa, myös Bibframea tullaan tukemaan
- Tarkennettavia asioita
  - MARC 21:n ja RDA:n tietoelementtien välinen määrittely ja täysi MARC 21-formaatin tuki vaatii lisäelementtejä
  - Avoimen lähdekoodin puolella ei aivan valmista ratkaisua RDA-pohjaiseksi metatietovarannoksi

UKJ-tiekartta

UKJ-hankkeen keskeisiä riskejä

- Ulkoinen riski: toteutusprojekti ei saa riittävästi yhteistä jatkorahoitusta
- Toimintamalliin liittyvä strateginen riski: Kirjastosektorien jääminen osittain toteutushankkeen ulkopuolelle
- Tekninen riski: valitut avoimen lähdekoodin ratkaisut eivät vastaa dokumentaatiotaan, eikä yhteisön ohjelmistokehitys vastaa suomalaisten kirjastojen tarpeita
- Projektiriski: Projektin laajuus, osituksen ja vaiheistuksen vaikeus

Mitä UKJ:lla saavutetaan

- Uudet kaikille kirjastosektoreille sopivat järjestelmäpalvelut täydentämään asiakasliittymä Finnaa
- RDA-kuvailustandardin käyttöönotolle ja linkitetyn datan hyödyntämiselle välineet
  - Kuvailutietojen vaihtokelpoisuus paranee
  - Uuden standardin sisältöpainotteisempaa otetta voidaan hyödyntää helpottamaan tiedonhakua ja navigointia
- Tietojärjestelmien avoimuus ja yhteentoimivuus etenevät
- E-aineistojen hallinnalle saadaan yhteisiä työkaluja

...vai Uskalias, Kiehtova ja Jännittävä?

Kiitos

ukj-posti@helsinki.fi